

Број/Број: 04/03,03/11-05-616/07

Сарајево/Sarajevo, 26.02.2008. године

ИЗВЈЕШТАЈ

са зимског засједања Парламентарне скупштине ОЕБС-а,

Беч, 21-22 фебруар 2008. године

У Бечу је 21. и 22. фебруара 2008. године одржано 7. зимско засједање Парламентарне скупштине ОЕБС-а на којем је учествовала и стална Делегација Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у Парламентарној скупштини ОЕБС-а: Шемсудин Мехмедовић, члан и први замјеник шефа Делегације, Драго Љубичић, члан и други замјеник шефа Делегације, и секретар Делегације Јелена Рајаковић.

Засједање је одржано према усвојеном дневном реду без измјена и допуна уз учешће 240 парламентарца из 48 земаља од 56 земаља чланица ОЕБС-а.

Засједање је почело састанком **Сталног комитета**. Након извјештаја предсједавајућег, финансијског директора и генералног секретара Парламентарне скупштине ОЕБС-а о активностима у протеклој години, разматран је успех посматрачких мисија чланова Парламентарне скупштине ОЕБС-а у Украјини, Русији, Казахстану, Киргистану, Јерменији и Грузији (чланови сталне Делегације ПСБиХ у Парламентарној скупштини ОЕБС-а током 2007. године учествовали су у надгледању избора у Србији, Казахстану и Русији).

Парламентарна скупштина ОЕБС-а веома је поносна на улогу коју већ неколико година има у надгледању избора и дала је велики допринос у развоју демократије у подручју које покрива ОЕБС.

На овом састанку разматрани су и извјештаји о припремама за годишње засједање Парламентарне скупштине ОЕБС-а (Астана, Казахстан, 29.06.-03.07.2008. године) и за јесење састанке Парламентарне скупштине ОЕБС-а (Торонто, Канада, 18.-21.09.2008. године).

На **заједничкој сесији** уводна излагања имали су: Горан Ленмаркер, предсједавајући Парламентарне скупштине ОЕБС-а, Барбара Прамер, предсједавајућа Националног савјета Аустрије и државни секретар Финске Теија Тиликаинен, која се обратила у име предсједавајуће ОЕБС-а, Илке Канареве, министра иностраних послова Финске.

У уводном обраћању, предсједавајући Парламентарне скупштине ОЕБС-а Горан Ленмаркер нагласио је важност присуства ОЕБС-а на Косову и значај дијалога о Споразуму о конвенционалним снагама у Европи .

Захвалио се свим парламентарцима који су учествовали у мисијама посматрања избора, које су од огромног значаја са Парламентарну скупштину ОЕБС-а. Том приликом нагласио је да ће Парламентарна скупштина ОЕБС-а обезбиједити сваку подршку за посматрање предстојећих избора у САД-у.

Господин Ленмаркер истакао је значај партнерства медитеранских земаља за ову организацију и изразио наду да би и Палестина могла постати партнер ОЕБС-а.

Државни секретар Финске Теија Тиликаинен је на почетку свог излагања истакла да ОЕБС и даље остаје главни безбједносни актер широм трансатлантског и евроазијског подручја као једини орган који разматра сва безбједносна питања и окупља све значајне актере, нагласивши да је он и данас потребан, као што је био одувијек.

Теија Тиликаинен изнијела је и приоритете Финске, земље која ове године предсједава ОЕБС-у:

- обезбјеђивање наставка Мисије ОЕБС-а на Косову;
- наставак дијалога између земаља чланицама о питању избора, уз ангажман Парламентарне скупштине ОЕБС-а
- наставак дијалога о Споразуму о конвенционалним снагама у Европи (ЦФЕ).

На крају излагања истакла је значајну улогу коју Парламентарна скупштина ОЕБС-а има у вези са свим питањима која се односе на изборе.

Након заједничке сесије одржан је састанак **Комитета за политичка питања и безбједност**, на којем је презентована Кијевска декларације (усвојена на годишњем засједању Парламентарне скупштине ОЕБС-а у Кијеву, у јулу 2007. године), која се састоји од резолуција усвојених на састанцима три комитета.

Разматрано је спровођење дијелова ове декларације који се односе на енергетски сектор и ситуацију у Бјелорусији.

Делегиране су и теме које ће бити разматране на наредном годишњем засједњу (Астана, јули 2008. године).

Чланови овог комитета раправљали су и о безбједносном аспекту националних мањина на Косову.

Као приоритети за 2008. годину одређени су јединство и сарадња у подручју које покрива ОЕБС.

На састанку **Комитета за економске послове, науку, технологију и животну средину** разматране су главне препоруке из Кијевске декларације, а које се односе на енергетски сектор, борбу против трговине људима, права мањина, управљање миграцијама и улогу ОЕБС-а у тим областима.

Наглашено је да смјернице из Кијевске декларације о рјешавању проблема из наведених области треба примијенити на националном нивоу држава чланица ОЕБС-а.

На састанку **Комитета за демократију, људска права и хуманитарна питања** говорило се о потреби отварања архива земаља чланица ОЕБС-а, како би се омогућио приступ подацима који се тичу људских права.

Истакнута је потреба отварања архива у Турској како би се правилно сагледала савремена историја те земље.

Закључено је да је важно спознати шта се у кризним подручјима заиста дешавало, како би се ствари назвале правим именом и спријечило њихово понављање у Европи.

На овом састанку разговарало се о одређеним ограничењима које поједине земље постављају пред посматрачке мисије ОЕБС-а. Зато је затражено јединство и међусобна помоћ ОЕБС-а, Парламентарне скупштине ОЕБС-а и ОДИХР-а.

Другог дана засједања Парламентарне скупштине ОЕБС-а одржана је расправа о Косову, у којој су учествовали представници великог броја земаља:

1. **СРБИЈА** (Сузана Грубешкић): истакла је да је једнострано проглашење независности Косова рушење Резолуције 1244 УН-а и да Србија није дужна да трпи такву ситуацију. Рекла је да ће се Србија борити свим политичким мјерама против тога, јер овај чин Владе Косова представља нарушавање свих принципа међународног права, те да су косовске власти, умјесто побољшања услова живота за грађане на Косову, одлучиле да дестабилизују цијели регион. Она је нагласила да Србија никада неће дозволити да представници Косова сједе за столом ОЕБС-а.
2. **АЛБАНИЈА**: представник Парламента Албаније рекао је да је Албанија чврсто признала независност Косова и да је дошло вријеме да се међународне снаге повуку са Косова и препусте га Албанцима и Србима. Он је изразио наду да ће се на Косову сачувати оно што је наслијеђено и да ће Срби и Албанци живјети у међусобном миру и сарађивати по свим питањима и додао да ће Албанија развијати добросусједске односе и са Србијом и са Косовом.
3. **САД**: представница САД-а изјавила је да је Америка имала велику улогу на Косову и да сада међународне организације, а посебно ОЕБС, треба да појачају своје активности, те да је заштита људских права сада приоритет на Косову.
4. **САД**: други представник САД-а истакао је да је у смислу заштите људских права на Косову најбоље примијенити Ахтисаријев план јер он омогућава међународни надзор и гаранцију права српској мањини.
5. **УКРАЈИНА**: представник Парламента Украјине изнио је став њихове делегације да је ситуација на Косову требало да се развија у оквирима Резолуције 1244, међународног права и да ово не смије да буде преседан.
6. **РУМУНИЈА**: члан делегације Румуније истакао је да је у његовој земљи са великом забринутости дочекана вијест о проглашењу независности Косова, те да Румунија не признаје његову независност будући да се ово не може сматрати преседаном у односу на друге регионе.
7. **МОЛДАВИЈА**: представник Молдавије рекао је да ће скупштина те земље данас (22. 02. 2008. године) расправљати о дешавањима на Косову. Изразио је озбиљну забринутост због Косова и истакао да је то најгрубље кршење међународног права, те да је такав сепаратизам опасност за цијели свијет.

8. **ПОРТУГАЛ:** представник португалске делегације рекао је да ЕУ треба што прије да понуди Србији потписивање Споразума о стабилизацији и придруживању јер је то битно за стабилизацију Балкана.
9. **КАНАДА:** истакнуто је да је по принципима међународног права проблем Косова изузетно сложен и да је то велика опасност за друге регионе, те да у Канади нема сагласности о признавању Косова.
10. **АЗЕРБЕЈЦАН:** наглашено је да делегација Азербејџана подржава неповредивост међународнопризнатих граница и суверенитет држава и да посматрати Косово као преседан даје основ за кршење низа међународних аката. Ово је подривање међународног права и имаће несагледиве посљедице.
11. **РУСКА ФЕДЕРАЦИЈА:** представник Руске Федерације рекао је да је 17. фебруар 2008. године био црни, трагичан дан за Европу, када су нарушени сви принципи међународног права и обесмишљени међународни акти.
12. **ШПАНИЈА:** представник Шпаније рекао је да проглашење независности не само да није ријешило питање безбједности и мира него је, напротив, створило нове конфликте. Посљедице могу бити несагледиве, нарушени су принципи међународног права, а то је недопустиво јер сличне ситуације у другим регионима могу да буду много горе. Ово је практично подијелило Европу, а мора се заузети јединствен став.
13. **ГРЧКА:** представник Грчке рекао је да је ово што се десило на Косову била само једна од могућности. Постојало је много других, бољих рјешења, али нико није хтио да ради на њима. Дужни смо да не дозволимо преседан у међународном праву.
14. **ВЕЛИКА БРИТАНИЈА:** представник Велике Британије нагласио је да говори у своје име и да сматра да је промјена граница недопустива. Преседан је направљен и сад ће се платити висока цијена. Дужни смо да помогнемо Србима на Косову, посебно оним у јужним енклавама, у којима нису заштићени.
15. **ФРАНЦУСКА:** представник Француске је рекао да се последице крвопролића и безуспјешних преговора на Косову морало нешто урадити. Француска је признала независност Косова. Сада је потребно заштитити права Срба и културне и религијске споменике. Тај регион је специфичан и зато је било могуће направити преседан.
16. **ИТАЛИЈА:** Италија осјећа одговорност за Балкан и не може то игнорисати. Сматрамо да није било могуће одржати непромијењено стање на Косову. Сада треба заштити безбједност и права Срба, а неопходне су крупне иницијативе конкретног садржаја на међународном нивоу.
17. **ХОЛАНДИЈА:** представник делегације Холандије поставио је питање заштите права мањина на Косову и улоге међународних организација на Косову у овом контексту.
18. **ЊЕМАЧКА:** Њемачка је признала Косово и Парламент Њемачке је то подржао без икаквог тријумфа. Представници њемачких власти суочени су са реалношћу и знају да то што је учињено у супротности са међународним правом може да се пореди са распадом СФРЈ.
19. **АЛБАНИЈА:** сада се на Балкану дешавају битне ствари, не само за регион већ и за ОЕБС. Проглашење независности је посљедња етапа која је наступила као посљедица прекида континуитета Југославије. Сада треба омогућити безбједност Србима и ОЕБС треба да има важну улогу у консолидацији стања на Косову.
20. **ШПАНИЈА:** независност Косова је била најављивана, али је дошла одједном. Косово ће у почетку бити јако слабо и годинама ће зависити од других. Све земље имају право на своје мишљење и мјере које ће предузети у вези са овим питањем, али нико не смије заборавити да су Србија и Косово у срцу Европе.

21. **ГРЧКА:** представник грчке делегације истакао је да је Грчка осудила отцјепљење Косова и сматра то повредом међународног права и међународних правних аката. Он је изразио и бојазан да ово није крај крвопролића на Балкану и истакао да Комунистичка партија Грчке позива све земље да не признају Косово.
22. **СЛОВЕНИЈА:** представник Словеније подсетио је на одређивање ЕУ да се одлука о признавању или непризнавању независности Косова доноси појединачно у земљама чланицама ЕУ.
23. **АЛБАНИЈА:** трећи члан делегације Албаније рекао је да је независност Косова исправљање историјских неправди и да не треба истицати никакве принципе када је Косово у питању. Руководство Косова је одређено за мултиетичност, равноправност и јединственост. Сада треба помоћи Косову да ојача демократске институције власти.

Након расправе о Косову одржана је дебата о Уговору о конвенционалним снагама у Европи (ЦФЕ), а који се односи на намјеру инсталирања одбрамбеног штита у Пољској и Чешкој.

Током дискусије представници појединих земаља истакли су сљедеће:

РУСИЈА:

Представник делегације Русије нагласио је да Русија нема ништа против да свака земља уради оно што жели унутар своје државе, али да ће из безбједносних разлога Русија одговорити на адекватан начин. Предложено је да се активности у вези са Уговором о конвенционалним снагама у Европи одвијају на два начина: заједничком контролом постављања и уз изостанак било каквих активности у близини друге стране.

ЧЕШКА:

Члан делегације Парламента Чешке истакао је да та земља зна своју улогу и мјесто у овом случају.

Мир и стабилност Чешке нису сигурни, стога је неопходно овакво дјеловање. Истакао је да постављање штита не угрожава никога, али гарантује безбједност. Посебно је нагласио да је Чешка чланица НАТО-а.

САД:

Представници Сједињених Америчких Држава истакли су да је ракетни штит веома важан за безбједност у ЕУ и САД и да не представља пријетњу било коме. Ово не треба схватати као притисак САД-а на Руску Федерацију.

Он је додао да амерички народ троши огроман новац на то, али ако је у питању стабилност и безбједност, онда је то неопходно.

Након изношења различитих ставова о овом питању, закључено је да је неопходно наставити са дијалогом о овој теми која представља велики ризик за заједничку безбједност у Европи и која је и даље на "мртвој тачки".

Овај уговор, како је речено, представља камен спотицања у области европске војне безбједности, те је потребно учинити све како би се превазишле постојеће разлике и дошло до задовољавајућег рјешења.

Наглашено је да Парламентарна скупштина ОЕБС-а треба да обрати посебну пажњу на ситуацију у вези са овим уговором и испита могућности очувања безбједности кроз јединствен циљ – смањење оружја у периоду послје хладног рата у Европи.

Извјештај припремила
секретар Делегације ПСБиХ у ПСОЕБС-у
Јелена Рајаковић

Доставити:

- Колегијуму Представничког дома
- Колегијуму Дома народа
- Комисији за спољне послове Представничког дома
- Комисији за спољну и трговинску политику Дома народа
- члановима Делегације ПСБиХ у ПСОЕБС

Копија: Министарство иностраних послова БиХ

*Извјештај одобрио г. Шемсудин Мехмедовић, први замјеник шефа Делегације ПСБиХ у Парламентарној скупштини ОЕБС-а.

